

Ringkøbing julen 2001

Kære Signe og hele din klasse!

Julen på landet for ca. 50 år siden.

Jeg er født i 1943, så for omkring 50 år siden, havde jeg samme alder som I har nu. Jeg er født ude på landet, min mor og far havde et lille husmandsbrug, hvor de havde en ko, en hest et par grise, høns og kyllinger. De rugede kyllinger ud i nogle store varmeskabe, hvori der var nogle store bakker, og 21 dage efter de var blevet fyldt med hønseæg, hakkede kyllingerne hul i æggene indefra, for så var de store nok til at komme ud, og der var en bakke fuld af de sødeste små gule påskekyllinger, nå - det var jo ikke påsken, jeg skulle fortælle om men julen. Da jeg var på jeres alder, bestod min familie af min mor og far, samt en bror der var 4 år ældre, og en bror der var 4 år yngre end mig, senere fik jeg 2 mindre brødre.

Indtil jeg blev 8 år, boede vi i et gammelt hus med stråtag, vi havde kun en lille stue, et lille soveværelse, hvor vi sov alle 5, og et lille køkken med et gammeldags komfur, som der skulle fyres i. Vi havde ingen vandhaner med vand, men måtte hente vandet udenfor ved en pumpe. Toilettet var et udendørs das helt uden varme, så der var rigtig koldt om vinteren, men inde i kostalden var der varmere, så der satte vi os nogle gange og tisede. Hvis I ikke kender et gammeldags komfur, så kan du Signe fortælle dine kammerater det, for vi har nemlig et gammeldags minikomfur til at stå i vores stue nu, og de store var magen til. Men lavede "bål" inde i komfuret, så det var meget svært at få den rigtige varme, når der skulle bages til jul. Når vi skulle ud i kostalden, skulle vi bare gå igennem baggangen, for kostalden var bygget sammen med stuehuset.

Den jul jeg var otte år, var vi lige flyttet ind i et helt nyt hus, og der var både badekar, toilet, vandhaner med rindende vand og radiatorer, det var bare dejligt. Og tænk jer, vi måtte komme i badekarret en gang hver uge, nej vi kom skam ikke i bad hver dag, som de fleste af jer gør. Hvad med jer? Synes I ikke december måned er årets længste måned? Da jeg var barn, syntes jeg aldrig den fik ende, selvom der skete mange spændende ting. Det første der skete var, at vi skulle begynde at åbne vores fælles julekalender, åh nej - hvor var det spændende, at se hvad der var bag lågen, var det en lille nisse eller måske en kat. Nogle år havde vi 2 julekalendere, men så var den ene gemt fra året før, men det var ikke ret tit, vi kunne lukke lågerne pænt igen, de fleste gange var de gået i stykker.

Vi havde også altid en adventskrans, og vi glædede os meget til, den skulle tændes første gang, for når den blev tændt hyggede vi os, og mor læste højt for os, det var mange gange fra Familie Journalen, hun læste "Bamse og Dukkelse", det var en tegneserie, som I nok ikke kender. Hun læste også spændende fortællinger fra Amerika og Afrika, skrevet af personer, som udforskede fremmede lande. De rigtige julehistorier fra "Børnenes Jul" måtte vi ikke høre før juleaften. Børnenes Jul var en lille bog med små fortællinger for børn, I ville nok synes de var kedelige, men jeg glædede mig meget til at høre dem.

Når vi så kom lidt ind i december, skulle vi købe julegaver, og uh hvor var det spændende. Vi skulle med tog til Skive en tur på næsten 20 km, vi havde nemlig ingen bil. Vi fulgtes ad alle sammen, så det var svært at komme til at købe gaver til hinanden, uden at vi opdagede, hvad vi skulle have. Noget af det mest spændende var at se juleudsmykningen, der var ikke nær så meget pyntet som nu, men vi syntes det var fantastisk flot. Vi børn syntes altid far skulle have en skjorte eller et slips, ikke fordi han ønskede sig det, men der hvor vi skulle købe det, havde

de et lille tamt eger, og den hoppede rundt mellem alt tøjet og op på skuldrene af os, det var bare herligt. En ting vi også altid købte på vores juletur, var appelsiner, og når vi kom hjem med dem, kunne vi rigtig dufte, at nu var det snart jul, for vi fik nemlig kun appelsiner til jul og ikke som jer, der kan få dem hele året. Mor købte så mange, at vi kunne få én hver, den dag vi havde været på julegavetur, og én igen til jul. Vi måtte få lov til at skære et lille hul i appelsinen, og deri puttede vi en sukkerknald, og så suttede vi saften ud af appelsinen, det smagte rigtig godt, og vi glædede os til, vi skulle have den næste appelsin juleaften.

Mor lavede næsten alting selv til jul, vi fik selv slagtet gris, så skulle der laves rullepølse, blodpølse, flæskesylte og meget andet. Der skulle også slagtes ænder og måske gæs, det syntes jeg nu ikke, var så spændende, nej - så var det meget mere spændende, når vi skulle bage julekager, pebernødder og koge klejner. Mor bagte i 2 dage, den ene dag var det småkager og den anden dag sandkager, kringler, lagkager og franskbrød.

I skolen lavede vi julepynt 1 time om ugen i hele december måned, vi klippede hjerter, lavede musestiger, kræmmerhuse og meget andet, først pyntede vi på skolen med tingene, og efter juleafslutning tog vi det hele med hjem, så vi kunne pynte juletræet med det. Men ikke endnu vi skulle lige have lavet juleknas. Den 22. december mødtes mor og nabokonen, og så skulle der laves marcipan, flødekarameller, kokoskugler og meget andet juleknas, og vi fik lov til at hjælpe og smage lidt, men ikke ret meget, det skulle være sådan, at vi rigtig glædede os til at få af det hele juleaften.

Mor gjorde også julerent, og det vil sige at skrubbe og skure hele huset, og vi havde gulve, der skulle ferniseres, hvis ikke I ved, hvad det er, vil det sige, at gulvene skrubbes rigtig grundig med en skurebørste og sæbevand, og når de er tørre, smøres der lak på, og selv når det blev tørt, måtte vi kun gå på gulvene med hjemmesko eller strømpefødder, så de kunne være pæne til jul. Den 23. december lavede vi juledekorationer, og så var julen meget nær, og vi kunne ikke sove om aftenen, det var alt for spændende, for næste dag var det jo juleaften. Den 24. om formiddagen satte far juletræet på fod, og så skulle det pyntes. Det var meget spændende, hvor meget af det julepynt jeg havde lavet, mor ville hænge på juletræet, jeg syntes, alt mit skulle på, men det kom det ikke, og var det hele kommet på, var juletræet nok kommet til at ligne et fastelavnris i stedet for et juletræ.

Det var dejligt hen på eftermiddagen, når vi kunne begynde at dufte andestegen eller flæskestegen. Vi fik tiden til at gå med at spille og læse, for der var slet ikke fjernsyn dengang, jeg var 14 år, da jeg første gang så fjernsyn, og da var der kun sort/hvidt fjernsyn. Vi spiste ved sekstiden, vi var aldrig andre end os selv juleaften, men det var dejligt, vi spiste i stuen af det pæne porcelæn, og bordet var flot pyntet med juleting og juledekorationer med lys. Vi fik altid andesteg eller flæskesteg og ris a la mande med mandel og mandelgave. Jeg fik bare aldrig mandlen, for jeg kunne ikke lide ris a la mande, det var bare ærgerligt. Efter at vi havde spist, skulle der vaskes op, inden vi skulle danse om juletræ og have julegaver, og selv om vi hjalp hinanden, tog det altid forfærdelig lang tid, men endelig var vi færdige, så vi kunne begynde at danse om juletræet. Vi sang stort set de samme julesalmer og -sange, som I synger i dag. Til slut sang vi altid "Nu har vi jul igen", vi sang flere vers, og det gik hurtigere og hurtigere om juletræet. Jeg prøver om jeg kan huske versene, så kan I jo synge sangen. Når vi så var godt forpustede, kom det store øjeblik, gaverne skulle pakkes ud. Det var meget spændende, vi fik ikke ret mange gaver, måske tre eller fire, men jeg husker endnu, det år jeg fik en lille væv, som jeg blev helt vild glad for. Jeg husker også et år, hvor mor havde strikket en trøje og en hue til mig, jeg skulle absolut ud at gå tur i det juledag, selv om det var alt for koldt til kun at have trøje på. Når så alle gaverne var pakket ud, kom juleknaset og appelsinerne frem, og vi spiste til vi næsten fik ondt i maven.

1. juledag var vi altid sammen med min mors familie, og så var der liv og glade dage, vi var omkring 25, så blev der leget sanglege, danset om juletræ, læst historier, spillet kort og meget andet, men fortsætter jeg længere hen i julen, bliver historien vist for lang, for dengang fortsatte julen til Hellig Tre Konger, der er d. 6. januar.

Kærlig hilsen og rigtig god jul til jer alle fra Signes farmor

.